

Ступак Ю.О.

Студентка 3-го курсу ФСП

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник:

Солончук І.В., ст. викл. кафедри інформаційного права і права інтелектуальної

власності ФСП

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Вищий спеціалізований суд з питань інтелектуальної власності: перспективи та проблеми початку діяльності

Актуальність теми зумовлена необхідністю посилення захисту майнових та особистих немайнових прав творця (автора) конкретного об'єкта інтелектуальної власності. Піратство, плагіат та інші проблемні аспекти цієї сфери, на жаль, стали сучасними реаліями.

Важливим кроком буде поява Вищого суду з питань інтелектуальної власності (далі ВСПІВ), який має розпочати свою роботу на початку осені 2017 року.

Позитивним прикладом ефективності роботи такого спеціалізованого органу можуть слугувати подібні суди, які уже давно діють в зарубіжних країнах, зокрема таких як Німеччина, Австрія, Швейцарія, Великобританія і Російська федерація. У всіх цих країнах функціонування спеціалізованих судів з інтелектуальної власності позитивно вплинуло на якість розгляду цих справ та значно скоротило терміни їх розгляду.

Створення спеціалізованого суду є безперечно позитивним зрушенням, яке допоможе ефективніше захищати права громадян.

По-перше, сьогодні справи з інтелектуальної власності розглядаються судами різних юрисдикцій, що призводить до різного застосування одних і тих самих норм законодавства, яке регулює інтелектуальну власність. А отже, породжує різну судову практику — часто абсолютно протилежну. [3] В даному аспекті створення Вищого суду дасть можливість уникнути різної правозастосовної практики й уніфікувати судову практику.

По-друге, розвантажить місцеві суди і зробить процедуру розгляду справ швидшою. Для прикладу, терміни розгляду патентними судами іноземних держав, в середньому, складають один рік. Так, Патентний суд Великобританії, як правило, розглядає подібні справи за 12-14 місяців, Федеральний Патентний Суд Швейцарії та Суд з інтелектуальних прав РФ — за 12 місяців, Федеральний патентний суд Німеччини — максимум за 18 місяців. [4]

Проте існує багато суперечностей щодо самої процедури захисту. Зокрема щодо процедури перегляду рішень ВСПІВ, який є судом першої інстанції. Очевидно, що апеляційне і касаційне провадження буде здійснюватися Верховним судом, якому за новим Законом надані такі повноваження.

Передбачено створення окремої палати з захисту прав інтелектуальної власності, а також пов'язаних з антимонопольним та конкурентним законодавством в складі Верховного суду як касаційної інстанції. А от процедура апеляційного оскарження рішень ВСПІВ в Законі прямо не прописана, тому питання інстанційної підсудності залишається відкритим.

Новий Закон України «Про судоустрій і статус суддів» визначає також кваліфікаційні вимоги до судді Вищого суду з питань інтелектуальної власності, а саме він повинен мати

:1) стаж роботи на посаді судді не менше трьох років; 2) досвід професійної діяльності представника у справах інтелектуальної власності (патентного повіреного) щонайменше п'ять років; 3) досвід професійної діяльності адвоката щодо здійснення представництва в суді у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності щонайменше п'ять років; 4) сукупний стаж (досвід) роботи (професійної діяльності) відповідно до вимог, визначених пунктами 1 – 3 цієї частини, щонайменше п'ять років.[2]

Тобто, якщо кандидат може відповідати лише одній із вимог, зокрема – стаж роботи суддею 3 роки, це не дає змоги бути впевненими у його професійності щодо розгляду справ саме з приводу інтелектуальної власності.

Не визначеним також є який саме «досвід» адвоката буде вважатися достатнім для зайняття цієї посади. Адже систематичність участі адвоката у справах з інтелектуальною власністю може бути різною: декілька разів на рік чи, скажімо, декілька разів за час всієї адвокатської практики.

Цікавим прикладом є Німеччина, де до складу суддівського корпусу Федерального патентного суду входять так звані «технічні судді» (technische Richter), які мають технічну і юридичну освіту. Судді патентних судів Великобританії та Швейцарії також повинні мати дві освіти: юридичну і технічну.

Це було б доцільним і в Україні, адже специфіка спорів щодо інтелектуальної власності часто вимагає спеціальних технічних знань. Це допомогло б суддям краще розуміти обставини справи та забезпечило б більш об'єктивний та всебічний розгляд справи. Зараз суди вимушені звертатися до експертів. Це значно сповільнює процедуру розгляду справи, а також потребує додаткових витрат.

Таким чином, створення Вищого суду з питань інтелектуальної власності є важливим і потрібним кроком на шляху розвитку системи українського судочинства. На нашу думку його перевагами є можливість розгляду спорів щодо інтелектуальної власності спеціалізованими суддями, які мають професійний досвід в цій сфері, розвантаження місцевих судів та всебічний і об'єктивний розгляд даних справ.

В той же час, існують відкриті питання, які законодавство наразі не регламентує. Мова йде про можливість суперечок щодо розмежування предметної підсудності між загальними місцевими судами та ВСПВ, щодо розмежування інстанційної підсудності між палатами Верховного суду і ВСПВ. Також удосконалення і більш детальної визначеності потребують критерії добору кандидатів на посаду судді Вищого спеціалізованого суду з питань інтелектуальної власності.

Список використаних джерел

1. Конституція України: Закон України, 28 червня 1996 № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – с. 141.
2. Закон України «Про судоустрій і статус суддів» Верховна Рада України» від 02.06.2016 № 1402-VIII
3. Указ Президента України «Про заходи щодо охорони інтелектуальної власності в Україні» від 27.04.2001 № 285/2001
4. Коваль М.А. Чим буде корисний Вищий суд з питань інтелектуальної власності [Електрон. ресурс] - 2016р - Режим доступу: <http://forbes.net.ua/ua/opinions/1419572-chim-bude-korisnij-vishchij-sud-z-pitan-intelektualnoyi-vlasnosti>
5. Савчук Д.І. Вищий суд з питань інтелектуальної власності: Перспективи щодо створення [Електрон. ресурс] //Юридична газета . - 2016. - Режим доступу:<http://www.pressreader.com/ukraine/yurydychna-gazeta/20160830/281930247409049>

